

Sygn. akt III AUa 51/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSA Anna Polak
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2018 r. w Szczecinie

sprawy J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o dodatek kombatancki, dodatek kompensacyjny i ryczałt energetyczny z datą wcześniejszą

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 grudnia 2016 r. sygn. akt VI U 128/16

1. prostuje komparycję zaskarżonego wyroku w ten sposób, że po słowach: „znak (...)” dopisuje: „oraz od decyzji z dnia 8 kwietnia 2016 roku znak (...)”,

2. oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko SSA Anna Polak

Sygn. akt III AUa 51/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27.01.2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał J. M. świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego, kompensacyjnego i ryczałtu energetycznego od 1.05.2014 r.

Decyzją z dnia 8.04. 2016 r. organ rentowy wstrzymał wypłatę dodatku kombatanckiego, kompensacyjnego oraz ryczałtu energetycznego od 1.09.2013r. tj. od daty wstrzymania renty.

Ubezpieczona złożyła odwołania, żądając przyznania tych świadczeń za okres od 1.09.2013 do 30.04.2014 r. wraz z odsetkami

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołań.

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. M. urodziła się (...) na S.. W styczniu 1957 roku wróciła do Polski. Do sierpnia 2013 roku pobierała rentę oraz dodatek kombatancki, kompensacyjny i ryczałt energetyczny. Ponownie świadczenia w wysokości tych dodatków przyznano jej od 1.05.2014 r.

Wnioski o wypłatę dodatku kombatanckiego, kompensacyjnego i ryczałtu energetycznego za okres od września 2013 r. oraz świadczeń w wysokości dodatku kombatanckiego, kompensacyjnego i ryczałtu energetycznego wraz z oświadczeniem o niezyskiwaniu świadczeń i dochodów ubezpieczona złożyła 27.05.2014 r.

Jako podstawę prawną Sąd Okręgowy przyjął art. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 roku o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U.2016.1255; dalej jako ustawa o kombatantach). Zgodnie z powołanym przepisem kombatantami są osoby, które brały udział w wojnach, działaniach zbrojnych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej.

Kombatantom i innym osobom uprawnionym, pobierającym emeryturę lub rentę albo uposażenie w stanie spoczynku bądź uposażenie rodzinne, przysługuje dodatek kombatancki, kompensacyjny i ryczałt energetyczny (art. 15 ust. 1, art. 20 ust. 2 pkt. 2 i 3 ustawy o kombatantach).

Ubezpieczona od września 2013r. takich świadczeń nie pobiera, wobec czego, w ocenie Sądu I instancji, brak jest podstaw do ich wypłacania.

Sąd Okręgowy dokonał także oceny prawa do świadczeń w wysokości powyższych dodatków.

Zgodnie z art. 20¹ ust. 1 ustawy o kombatantach kombatantom i innym osobom uprawnionym, które łącznie spełniają następujące warunki:

- 1) nie posiadają prawa do żadnych świadczeń rentowych lub emerytalnych ani prawa do uposażenia w stanie spoczynku albo uposażenia rodzinnego,
- 2) nie osiągają dochodów z tytułu pracy, pozarolniczej działalności gospodarczej podlegającej ubezpieczeniu społecznemu lub z tytułu rolniczej działalności gospodarczej podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu rolników,
- 3) osiągnęły wiek 55 lat kobiety i 60 lat mężczyźni,

przysługuje świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego, o którym mowa w art. 15 ust. 1.

Zgodnie z ust. 2 tego przepisu osobom, o których mowa w ust. 1, przysługują także uprawnienia określone w art. 20 ust. 2 (dodatek kompensacyjny i ryczałt energetyczny).

Rada Ministrów określiła w rozporządzeniu z dnia 4 marca 1997 r. tryb postępowania przy przyznawaniu, wypłacaniu oraz finansowaniu niektórych świadczeń kombatantom i innym osobom uprawnionym (Dz.U.1997.21.109). Zgodnie z jego § 2 wniosek powinien zawierać między innymi: oświadczenie o niepobieraniu z innego organu emerytalno-rentowego lub z innego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych: a) emerytury lub renty, b) świadczenia wypłacanego w wysokości dodatku kombatanckiego, dodatku kompensacyjnego oraz ryczałtu energetycznego, c) świadczenia pieniężnego przysługującego na podstawie odrębnych przepisów z tytułu pracy przymusowej

lub innych represji, 7) oświadczenie o nieosiąganiu dochodów z tytułu pracy, pozarolniczej działalności gospodarczej podlegającej ubezpieczeniu społecznemu lub z tytułu rolniczej działalności gospodarczej podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu rolników.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o kombatantach do ustalania wysokości świadczeń, o których mowa w art. 15 i art. 16, oraz w innych sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748). Zgodnie z art. 129 ust. 1 tej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2 (który dotyczy rent rodzinnych).

Tym samym Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwany prawidłowo odmówił prawa do spornych świadczeń sprzed miesiąca złożenia wniosku. W okresie wcześniejszym ubezpieczona nie tylko nie złożyła wniosku, ale także koniecznych oświadczeń, określonych w art. 20¹ ust. 1 ustawy o kombatantach i powyżej przywołanym rozporządzeniu

Apelację od wyroku złożyła ubezpieczona. Rozstrzygnięciu zarzuciła:

- naruszenie prawa materialnego, tj. przepisów ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego poprzez uznanie, że ubezpieczonej nie przysługują dodatki kombatanckie, kompensacyjny i ryczałt energetyczny za okres od września 2013 do kwietnia 2014.r.,
  - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez ustalenie, że ubezpieczona nie złożyła wniosku o wypłatę tych świadczeń za okres od września 2013.r do kwietnia 2014.r.,
  - naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego,
- naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku nie odpowiadającego wymogom tego przepisu.

Zarzucając powyższe ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania w całości, obciążenie organu rentowego kosztami postępowania a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonej okazała się nieuzasadniona.

Ponowna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a także zarzutów podniesionych w apelacji prowadzi zdaniem Sądu Apelacyjnego do wniosku, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy. W przedmiotowej sprawie Sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchylając przepisom prawa procesowego oraz prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy. Dlatego też Sąd Apelacyjny podziela w całości ustalenia faktyczne, a także rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za własne, co czyni zbytecznym ich ponowne szczegółowe przytaczanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776 oraz z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, LEX nr 558303). Rozpoznając sprawę Sąd pierwszej instancji nie naruszył tak norm prawa materialnego, jak i zasad postępowania, które uzasadniałyby uwzględnienie wniosków apelacji.

W niniejszej sprawie ubezpieczona domaga się przyznania prawa do dodatku kombatanckiego, kompensacyjnego i ryczałtu energetycznego za okres od 1.09.2013 r. do 30.04.2014r.

Po dokonaniu ponownej analizy okoliczności faktycznych Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że J. M. przedstawiła zaświadczenie wystawione przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, z którego wynika, że była na zesłaniu w ZSRR w okresie od 04.1956r. do 01.1957r. Decyzją z dnia 16.07.1998 r. przyznano jej od dnia 28.05.1998r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z pobytem w miejscach odosobnienia. Wskutek orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS w dniu 25.06.2013r. o braku niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia oraz w związku z deportacją do ZSRR, decyzją z dnia 20.08.2013r. świadczenie zostało wstrzymane z dniem 01.09.2013r. Decyzja ta podlegała kontroli tutejszego Sądu wobec wniesionej przez ubezpieczoną apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie z dnia 09.09.2015r. oddalającego odwołanie od tejże decyzji.

Bezzasadne są twierdzenia apelującej, że organ rentowy nie orzekł o należnych jej dodatkach – o utracie prawa do nich, czy o ich wstrzymaniu. W związku bowiem ze wstrzymaniem wypłaty świadczenia rentowego decyzją z dnia 20.08.2013 roku organ wstrzymał zarazem wypłatę dodatku kombatanckiego, ryczałtu energetycznego oraz dodatku kompensacyjnego. Wynika to wprost z treści decyzji, w której dosłownie przekreślono informacje o ewentualnych dodatkach przysługujących do renty.

Po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonej z dnia 27.05.2014r., organ rentowy decyzją z dnia 08.06.2015r. z dniem 01.05.2014r. przyznał prawo do świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego, wraz z którym podjął wypłatę ryczałtu energetycznego oraz dodatku kompensacyjnego.

Decyzja powyższa, jak również decyzja wydana w tym samym dniu w przedmiocie roszczenia o odsetki od nieterminowego wypłacenia świadczenia podlegały kontroli Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim. Wyrokiem z dnia 09.12.2015r., sygn. akt VI U 545/15 Sąd zmienił zaskarżoną decyzję nakazując organowi wypłatę odsetek.

Wyrokiem zaś z dnia 09.12.2015r., w sprawie o sygn. akt VI U 544/15 Sąd Okręgowy zobowiązał Zakład do wydania decyzji rozstrzygającej zawarte we wniosku z dnia 27.05.2014r. żądanie J. M. o przyznanie dodatku kombatanckiego, dodatku kompensacyjnego i ryczałtu energetycznego za okres od 01.09.2013r. do 30.04.2014r.

Realizując orzeczenie Sądu Okręgowego, organ wydał zaskarżoną decyzję z dnia 27.01.2016r.

Sąd Odwoławczy zwraca uwagę, że dodatek kombatancki oraz świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego – nie są świadczeniami tożsamymi. Przyznawane są wobec spełnienia odmiennych warunków ustawowych.

I tak zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 24.01.1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego dodatek kombatancki przysługuje kombatantom i innym osobom uprawnionym, pobierającym emeryturę bądź rentę albo uposażenie w stanie spoczynku bądź uposażenie rodzinne.

Zaś w art. 20¹ ust. 1 tejże ustawy zawarto zasadę w myśl której: kombatantom i innym osobom uprawnionym, które łącznie spełniają następujące warunki:

- 1) nie posiadają prawa do żadnych świadczeń rentowych lub emerytalnych ani prawa do uposażenia w stanie spoczynku albo uposażenia rodzinnego,
- 2) nie osiągają dochodów z tytułu pracy, pozarolniczej działalności gospodarczej podlegającej ubezpieczeniu społecznemu lub z tytułu rolniczej działalności gospodarczej podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu rolników,
- 3) osiągnęły wiek 55 lat kobiety i 60 lat mężczyźni,

przysługuje świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego, o którym mowa w art. 15 ust. 1.

Art. 20¹ ust. 2 ww. ustawy stanowi natomiast: osobom, o których mowa w ust. 1 (a zatem spełniającym warunki do uzyskania świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego) przysługują także uprawnienia określone w art.

20 ust. 2 , który z kolei w swych punktach 2 i 3 przewiduje dla kombatantów dodatek kompensacyjny oraz ryczałt energetyczny.

Mamy zatem do czynienia z dwoma rodzajowo różnymi świadczeniami. Ich nabycie determinuje spełnienie odmiennych warunków. Wobec utraty z dniem 1 września 2013 roku prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z deportacją do ZSRR, ubezpieczona nie posiadała prawa do dodatku, o którym stanowi art. 15 ust. 1. Jednakże po wstrzymaniu jej świadczenia rentowego z dniem 01.09.2013r. nabyła prawo do świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego w trybie art. 20¹ ust. 1 oraz dodatku kompensacyjnego, jak też ryczałtu energetycznego.

Dalej Sąd Apelacyjny dostrzega, że artykuł 20¹ ust. 3 ustawy, który deleguje do treści rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23.07.2014r. w sprawie przyznawania kombatantom i innym osobom uprawnionym świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego, dodatku kompensacyjnego oraz ryczałtu energetycznego (Dz.U. 2014.999) , tak jak do dnia 12.08.2014r. delegował do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04.03.1997r. w sprawie trybu postępowania przy przyznawaniu , wypłacaniu oraz finansowaniu niektórych świadczeń kombatantom i innym osobom uprawnionym (Dz.U. 1997.21.109) - obowiązującego w dacie zgłoszenia wniosku przez ubezpieczoną. Oba akty w § 2 ust. 1 zawierają zapis, zgodnie z którym postępowanie w sprawie przyznania świadczeń wszczyna się na wniosek kombatanta lub innej osoby uprawnionej.

Delegacja art. 12 do ustawy z dnia 29.05.1974r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin odsyła zaś w zakresie postępowania w sprawie ustalania prawa do świadczeń i ich wypłaty do przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015.748 j.t.): świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym złożono wniosek. Przepis ten wskazuje zatem na wyraźną różnicę pomiędzy kwestią uprawnienia do świadczenia a wypłatą związaną z tym prawem świadczenia. Nie może być zatem wątpliwości, że obydwa uprawnienia mają oddzielny charakter. Czym innym jest uprawnienie do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, a czym innym jego realizacja. Prawo powstaje bowiem z dniem spełnienia warunków, natomiast dla jego realizacji niezbędny jest wniosek. Pani J. M. z wnioskiem o wypłatę świadczenia wystąpiła w dniu 27.05.2014r., zatem od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek powstało prawo do ich wypłaty.

Oczywiście niezasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 328 k.p.c. Przepis art. 328 § 2 k.p.c. określa konstrukcyjne elementy uzasadnienia wyroku, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Obrazą tego przepisu może mieć miejsce wyłącznie wtedy, gdy z uzasadnienia orzeczenia nie daje się odczytać, jaki stan faktyczny bądź prawny stanowił podstawę rozstrzygnięcia, co uniemożliwiło kontrolę instancyjną. Godzi się zauważyć, że Sąd I instancji w treści uzasadnienia wyroku wyraźnie wskazał, na jakich dowodach się oparł i w jakim zakresie dał im wiarę. Sąd odniósł się do dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego. Argumenty apelującej nie są zatem wystarczające dla uznania zarzutu naruszenia przez Sąd prawa procesowego. Ostatecznie przyjęć należy, że Sąd Okręgowy przytoczył ocenę dowodów w związanej formie, jednak pozostaje ona wystarczająca dla oceny żądania ubezpieczonej i znajduje aprobatę Sądu Apelacyjnego.

Sąd Okręgowy w komparacji zaskarżonego wyroku omyłkowo nie oznaczył oddalenia odwołania również od drugiej zaskarżonej decyzji z dnia 8 kwietnia 2016 roku, znak (...). Przywracając treści orzeczenia rzeczywistą wolę składu sądującego w pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny w punkcie I części dyspozycyjnej wyroku, w oparciu o dyspozycje norm z przepisu art. 350 k.p.c. dokonał sprostowania wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 7 grudnia 2016 r. (sygn. akt VI U 128/16).

W ramach merytorycznej kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku, w ocenie Sądu Odwoławczego zarzuty i wnioski apelacji nie znajdują oparcia w należycie zgromadzonym i ocenionym materiale dowodowym, jak też prawidłowo

zastosowanej podstawie prawnej rozstrzygnięcia. Pisemne motywy zaskarżonego wyroku przekonują o tym, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji zostały dokonane w oparciu o zaferowany przez strony materiał dowodowy i nie naruszają dyspozycji norm z przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Z tych powodów Sąd Apelacyjny na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko SSA Anna Polak